

законодавство; незалежність, ефективність, доступність та прозорість судової системи, функціонування інститутів адміністративного судочинства; досконалий бюджетний процес та висока фінансова дисципліна; наявність відповідних соціальних стандартів; розвинений державний сектор та інші передумови.

Список використаних джерел:

1. Закіров М. Реформа децентралізації: надії, перестороги і виклики. Резонанс. 2015. №67. С. 4-10.
2. Стеченко Д.М. Інноваційні форми регіонального розвитку : навч.посіб. – К, 2002 – 254 с.

Олег ДІДЕНКО

кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри публічного управління,
адміністрування та права Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка

**РЕФОРМУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЛАДИ НА
ЗАСАДАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ: ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ**

Необхідність реформування територіальної організації влади на засадах децентралізації як складової нової регіональної політики в Україні, її стратегічні завдання, пріоритети та концептуальні засади визначені в основних чинних документах стратегічного характеру в нашій державі.

Наразі триває процес створення спроможних територіальних громад (територіальні громади сіл (селищ, міст), які здатні самостійно або через відповідні органи місцевого самоврядування забезпечити належний рівень надання послуг, зокрема у сфері освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, житлово-комунального господарства, з урахуванням кадрових ресурсів, фінансового забезпечення та розвитку інфраструктури відповідної адміністративно-територіальної одиниці).

З існуючих нині проблем, очевидними є ті, що пов'язані з законодавчими бар'єрами. Подальша успішна реалізація реформи територіальної організації влади та місцевого самоврядування на засадах децентралізації вимагає продовження роботи щодо удосконалення законодавчо-нормативного та інституційного забезпечення реформи. На нашу думку, можна визначити наступні шляхи удосконалення нормативно-правового регулювання процесів децентралізації за такими напрямками.

З метою удосконалення законодавчого забезпечення реформування

територіальної організації влади потрібно:

- створити конституційну основу для законодавчого регулювання процесу децентралізації влади, продовживши роботу із внесення відповідних змін до Конституції України;

- удосконалити базовий закон про адміністративно-територіальний устрій, в якому визначити засади державної політики у цій сфері, конструкцію нового адміністративно-територіального устрою, уніфіковані вимоги і критерії до адміністративно-територіальних одиниць усіх рівнів, чіткі процедури утворення і ліквідації адміністративно-територіальних одиниць, порядок встановлення і зміни їх меж тощо;

- прийняти нову редакцію Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», унормувавши забезпечення функціонування повноцінного місцевого самоврядування, надання місцевим радам права формування власних виконавчих органів, перерозподіл повноважень між державними органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування на засадах субсидіарності.

З метою удосконалення розподілу повноважень між органами виконавчої влади та місцевого самоврядування, розбудови системи та інфраструктури надання якісних адміністративних і соціальних послуг населенню необхідно:

- сформувати законодавчу базу для децентралізації владних повноважень у всіх галузях та сферах надання адміністративних і соціальних послуг, чітко визначити функції місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування всіх рівнів щодо надання цих послуг;

- розробити моделі впровадження реформування галузей соціальної сфери, зокрема, системи освіти, охорони здоров'я, інших соціальних галузей з урахуванням основних положень Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні;

- розробити та запровадити державні стандарти (нормативи) якості адміністративних, соціальних та інших послуг, що надаються населенню у відповідних сферах;

- продовжити практику формування системи надання адміністративних послуг за принципом «прозорих офісів».

З метою зміцнення матеріальної та фінансової бази розвитку місцевого самоврядування потрібно:

- удосконалити процедури прийняття рішень щодо фінансування проектів місцевого розвитку за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку, посилити контроль за здійсненням конкурсного відбору проектів, забезпечити стабільність їх фінансування протягом строку реалізації;

- внести зміни до законодавства щодо запровадження механізму

зарахування до місцевих бюджетів частини податку на прибуток підприємств, які провадять свою діяльність на території громади;

– врегулювати питання передачі у комунальну власність земель державної власності, розташованих за межами населених пунктів, шляхом прийняття закону щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування з розпорядження земельними ділянками і здійснення контролю за використанням та охороною земель;

– удосконалити функціонування єдиної автоматизованої системи Державного земельного кадастру України – Кадастрової карти. Закінчити проведення інвентаризації земельних ділянок територіальних громад відповідно до даних земельного кадастру;

– забезпечити методичний супровід роботи з удосконалення чинної нормативно-розпорядчої бази місцевого рівня, що регламентує земельні відносини, зокрема у частині вартості земельних ділянок, диференціації цін та орендних платежів, узгодження порядку продажу та оренди за принципами ринкових відносин;

– посилити персональну відповідальність посадових осіб місцевих органів влади за забезпечення ефективного використання комунального майна, посилити контроль за передачею у користування та відчуженням комунального майна.

З метою зміцнення кадрового забезпечення проведення реформи децентралізації та подальшого функціонування місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування необхідно:

– запровадити прозорі конкурсні процедури добору кадрів до виконавчих органів місцевого самоврядування, сформувавши відповідні кваліфікаційні вимоги;

– запровадити моніторинг та оцінку діяльності органів місцевого самоврядування з метою забезпечення об'єктивного контролю та підвищення ефективності системи державного управління у відповідності з вимогами профільних нормативних актів;

– прийняти нову редакцію закону України «Про органи самоорганізації населення», визначивши механізми проведення загальних зборів громадян, громадських слухань, місцевих ініціатив, діяльності громадських рад тощо;

До того ж, вважаємо за необхідне:

– розробити типові положення про старосту, яке містило б перелік мінімального набору функцій, завдань та обов'язків старости, виконання яких дозволило б доцільність їх утримання за рахунок бюджету;

– доповнити перелік показників, які відображаються в паспорті спроможних територіальних громад таким показником, як кількість функціонуючих підприємств на території громади, у т.ч. промислових,

транспортних, сільськогосподарських (фермерських господарств), підприємств торгівлі, побутового обслуговування та ін. Це дає можливість оцінити виробничий потенціал майбутньої спроможної громади, майбутні доходи її об'єднаного бюджету та фінансові можливості громади;

– функції з розробки проекту перспективного плану доречно було б покласти не на уповноважених облдержадміністраціями посадових осіб, а на органи місцевого самоврядування адміністративного центру громади із залученням представників територіальних громад, що об'єднуються в особі посадових осіб їх органів місцевого самоврядування, громадськості, громадських організацій, та спеціально уповноважених посадових осіб обласних державних адміністрацій;

– врегулювання на законодавчому рівні потребують вирішення питань забезпечення формування та функціонування інституту комунальної власності громади;

– необхідним є закріплення на законодавчому та місцевому рівні механізмів та інструментів участі громадськості у вирішенні проблем місцевого значення;

– враховувати європейський досвід здійснення процесів децентралізації територіальних громад (зокрема, польський).

На наш погляд, врегулювавши на законодавчому рівні проблемні питання, з якими зіткнулися територіальні громади зараз, а також, активізувавши широкий суспільний діалог з метою залучення громадських організацій, науково-освітніх установ до співпраці під час формування різноманітних проектів і програм розвитку, – як результат отримаємо нову спроможну, міцну громаду. Громаду, яка отримує більше можливостей для підвищення рівня конкурентоспроможності завдяки збільшенню ресурсів, об'єднанню зусиль, розширенню повноважень, виникненню нових перспектив розвитку.

Список використаних джерел:

1. Про місцеве самоврядування: закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Про службу в органах місцевого самоврядування: закон України від 7 червня 2001 року № 2493-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text>